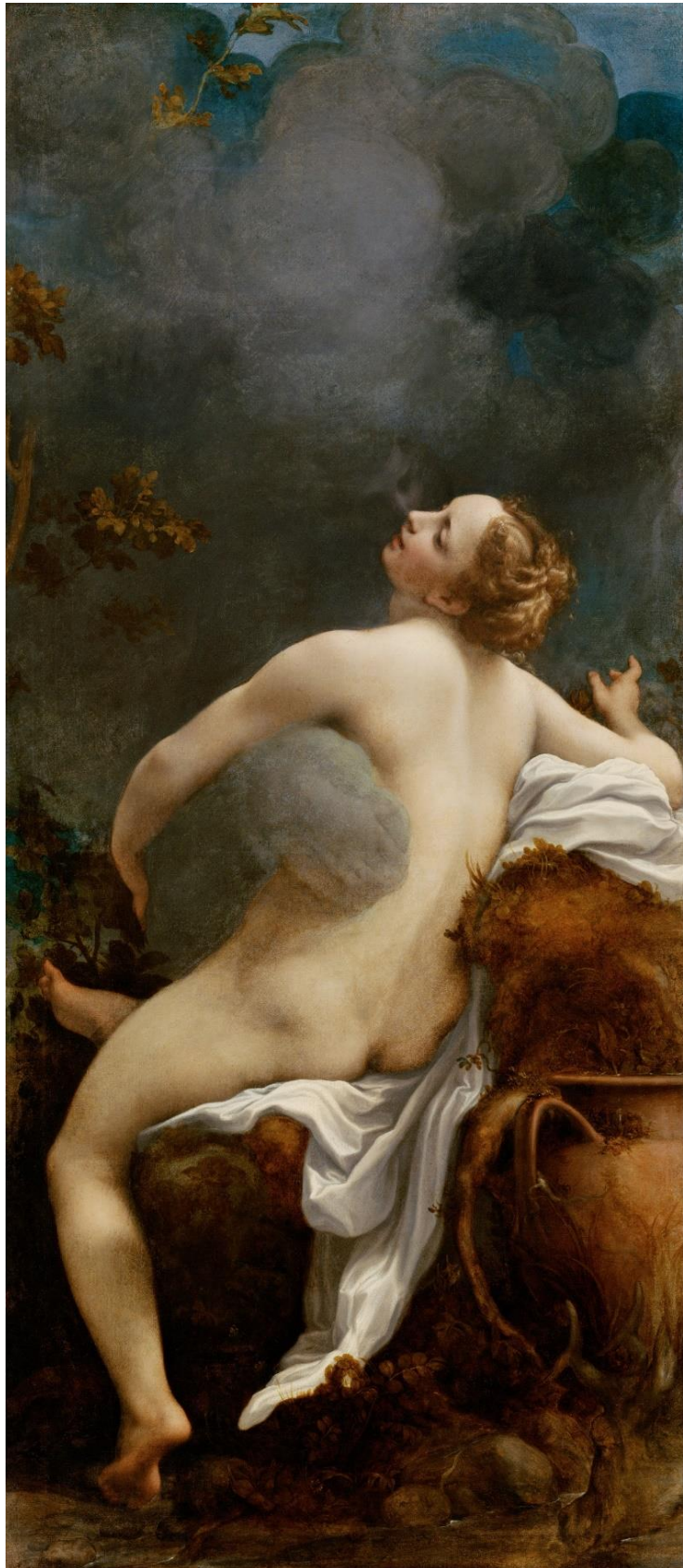

Kunstgeschiedenis van Kasper Wubbels

Pedigree les 4
Lutske Pultrum

Jupiter en Io

1 Formele analyse

Jupiter en Io is een olieverf op canvas van 163.5 cm x 70.5 cm. De Italiaanse kunstschilder Antonio da Correggio heeft het in de renaissance geschilderd, anno 1532-1533. Tegenwoordig hangt in het kunsthistorisch museum te Wenen in Oostenrijk.

2 Beeldelementen

De scène van Jupiter en Io is geïnspireerd op Ovidius' klassieker *Metamorfosen*. Io, dochter van Inachus, de eerste koning van Argos, wordt verleid door Jupiter (Zeus in het Grieks), die zich verschuilt achter de duinen om de jaloerse Juno (Hera in het Grieks) geen pijn te doen. Inderdaad, de hertog van Mantua, Federico Gonzaga, wilde het schilderij en de bijbehorende stukken in een kamer plaatsen die was gewijd aan de liefdes van Jupiter.

Jupiter (Latijn: Iuppiter of Iupiter; in dichterslijk Nederlands vroeger ook Jupijn¹), is een figuur uit de Romeinse mythologie. Hij is de oppergod en god van de hemel en het onweer.

3 Iconische voorstelling

Jupiter werd vaak verleid door andere vrouwen en nam verschillende vermommingen aan om zijn verschillende escapades te verbergen, de ene keer in de vorm van een zwaan, de andere keer in de vorm van een adelaar, en in dit schilderij wordt hij niet zozeer iets anders als zichzelf in een donkere wolk te hullen, ook al is het helder daglicht. Hij omhelst de nimf, zijn gezicht nauwelijks zichtbaar boven het hare. Met nauwelijks ingehouden sensualiteit trekt ze de vage, rokerige hand van Jupiter naar zich toe; dit is een sensueel schilderij, dat een van de vele liefdes van de god uitbeeldt.

4 Iconische betekenis

Opmerkelijk is het contrast tussen de vluchtige figuur van de immateriële Jupiter en de sensuele substantie van Io's lichaam, verloren getoond in een erotische vervoering die vooruitloopt op de werken van Bernini.

Als hemelgod bezat Jupiter twee voorname functies, enerzijds die van weergod en anderzijds die van donder- en bliksemgod (een rol waarin we hem het beste kennen).

Als weergod beheerste hij de wind en de storm, maar nog veel belangrijker was het feit dat hij ook de regen bracht.

Hij is de zoon van Rhea en Saturnus, en de jongste broer van Ceres, Vesta, Pluto, Neptunus en Juno. Jupiter trouwde met Juno, maar hij had talloze minnaressen, zowel lagere natuurgodinnen als menselijke vrouwen, bij wie hij vele halfgoden verwekte.

5

5 Historische context

De Indo-Europese god Jupiter was, anders dan zijn Griekse versie Zeus, zowel een atmosferische als soevereine god. Jupiter kwam vergeleken met Zeus, als lid van de Indo-Europese godentrias, dichter bij de aarde te staan.

Met de verovering van het Imperium Romanum werd aan Jupiter ook meer en meer de goddelijke opdracht toegeschreven om de wereld te veroveren. Het was de goddelijke taak van Rome om de wereld te veroveren in opdracht van Jupiter

Als hemelgod bezat Jupiter twee voornamelijk functies, enerzijds die van weergod en anderzijds die van donder- en bliksemgod (een rol waarin we hem het beste kennen).

Als weergod beheerste hij de wind en de storm, maar nog veel belangrijker was het feit dat hij ook de regen bracht.

In Italië was het immers geen luxe een god te hebben die voor regen kon zorgen en we merken dan ook dat in de epitheta van Jupiter verwijzingen naar regen en water zitten. In zijn functie als donder- en bliksemgod kon de eveneens soevereine god auspicia (voortekens) doorgeven aan de augures, die deze hemeltekenen interpreteerden.

De serie Jupiter's Loves is ontstaan na het succes van Venus en Cupido met een sater. Correggio schilderde in totaal vier doeken, hoewel andere misschien geprogrammeerd waren.

In de eerste editie van zijn Lives noemt Giorgio Vasari, kunstbiograaf uit de late renaissance, slechts twee van de schilderijen, Leda en de Zwaan (tegenwoordig in de Gemäldegalerie, Berlijn) en één Venus (vermoedelijk de Danae die zich momenteel in de Galleria Borghese in Rome bevindt), hoewel hij kende ze alleen van beschrijvingen van Giulio Romano.

Vasari vermeldt dat de commissaris, hertog Federico Gonzaga II, de werken wilde schenken aan keizer en koning van Spanje Karel V : dat de andere twee werken, Ganymedes ontvoerd door de adelaar en Jupiter en Io waren in de 16e eeuw in Spanje , wat impliceert dat ze deel uitmaakten van dezelfde serie.

De Britse kunsthistoricus Cecil Gould suggereerde dat Federico de Io en Ganymedes voor zichzelf had besteld en dat ze pas na de dood van de hertog in 1540 aan Karel V werden afgestaan, misschien ter gelegenheid van het huwelijk van de zoon van de koning, Philip ; anderen veronderstelden dat Federico ze had besteld voor de Ovidiuskamer in zijn Palazzo Te .

Het doek bevond zich al in de jaren 1610 in Wenen , toen het samen met Ganymedes werd vermeld in de Habsburgse keizerlijke collecties

6 Actuele context

Wanneer je jezelf onzichtbaar kunt maken, dan zorg je ervoor dat je voor anderen met het blote oog onzichtbaar bent in een zichtbaar spectrum. Je kunt je dan door de omgeving verplaatsen zonder te worden waargenomen. Soms kun je zelf bepalen aan wie je je wel of niet laat zien.

We leren licht te schijnen op alles wat we mooi vinden maar ook de minder fraaie kanten of eigenschappen te belichten of zelfs te waarderen. Wanneer we met elkaar delen wat ons bezighoudt is het niet altijd eenvoudig jezelf te laten zien. Bij een beetje meer tevoorschijn maakt dat een beetje minder onzichtbaar.

Rondom dit onderwerp zijn er passende spreekwoorden en uitdrukkingen zoals:

- Wat het daglicht niet kan aanschouwen
- Aan het oog onttrokken
- Dagelicht gepaard met duister maakt schaduw
- Met de mantel der liefde bekleed

Ook in moderne strips en films een gewild thema.

Door teleportatie, onzichtbaar en groot verassingseffect: moderne uitvoering in de vorm van X man Nightcrawler.

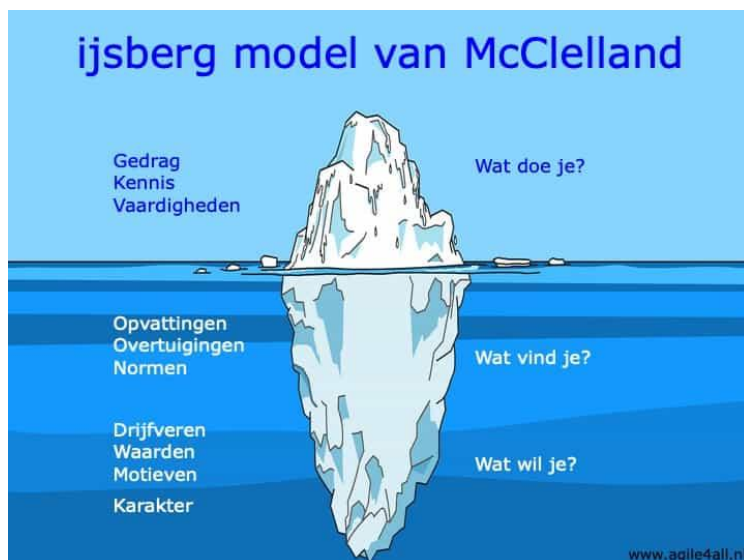
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.vox.com%2F2015%2F4%2F27%2F8503107%2Fnightcrawler-xmen-apocalypse-first-picture&psig=AOvVaw0NXoMSKZ6DwpuVr2d-9Vz7&ust=1680557688623000&source=images&cd=vfe&ved=OCA8QjRxqFwoTCNiDurGTjP4CFQAAAAdAAAAABAL>

Donker en licht spelen , als in een eeuwig voortdurend spel, balansen en wedijveren met elkaar. Het een kan niet bestaan zonder het ander.

ook zijn er methodes, zoals:

- de Blind spot theorie van Johari. Wat niet zichtbaar is voor de een maar wel voor een ander.
- De Ijsberg. Onzichtbare factoren die van invloed zijn en manifesteren in de zichtbare wereld.

Vanuit de ruimte is met sateliet is het meest in detail zichtbaar. Tot in de kleinste techniek worden makers beticht van spionage. Zelfs transparantie wordt gewantwoord door de verschillende zienswijzen en waarden. Het aloude schijnspel van Jupiter.